

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Факультет мистецтва та дизайну

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ
Протокол засідання кафедри дизайну
від «__» _____ 2023 року № __
Завідувач кафедри к.п.н., доцент
_____ Н.В. Дерев'янку

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до бакалаврської роботи
«Серія декоративних натюрмортів «Український побут»

Виконала: студентка 4 курсу,
освітньо-професійної програми
Декоративне мистецтво
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Воробйова Олександра Олександрівна

Наук. керівник: к.п.н., доц.,
Дерев'янку Наталія Володимирівна

Запоріжжя

2023

РЕФЕРАТ

Бакалаврська робота: 54 с., 10 рис., 9 джерел, 2 додатки.

Об'єкт дослідження: сучасний декоративний живопис, що звертається до народних українських етнічних мотивів як джерела натхнення.

Мета роботи: створити серію декоративних натюрмортів на тему українського побуту.

Методи дослідження: теоретико-аналітичні (аналіз літератури з теми дослідження, навчальної літератури, аналіз аналогів); узагальнюючі (опис, синтез); інтерпретації (пояснення); практичні (розробка ескізів декоративного живопису і виконання у матеріалі).

Тема бакалаврського дослідження представлена в літературній, фольклорній, ментальній та культурній традиціях українського народу, що виявляє її актуальність для сучасного суспільства. Актуальність фольклорної тематики українського побуту розкривається в живописній передачі предметних композицій зі збереженням етнічного та емоційного колориту.

Тому було вирішено для створення художньої образності звернутися до таких елементів композиції як посуд з елементами українського розпису, елементи, що відсилають до календарно-обрядових українських свят. Для композиційного рішення бакалаврської роботи було обрано тематику трьох періодів життя стародавніх українців: натюрморт «Весняний ранок», «Літній день» та «Зимова ніч», в композиції яких використано елементи, що відсилають до різних періодів року, значущих для господарського життя українців.

Практичне значення бакалаврської роботи полягає в експозиції живописних декоративних натюрмортів на мистецьких виставках, а також у якості елементу інтер'єрів громадських та приватних приміщень.

ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС, УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА, НАТЮРМОРТ, НАРОДНИЙ ПОБУТ, КОЛОРИСТИЧНЕ РІШЕННЯ, СИМВОЛІЗМ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗНАЧЕННЯ ЖАНРУ НАТЮРМОРТУ В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ	6
1.1. Розвиток і роль натюрморту у світовому та українському мистецтві....	6
1.2. Виразальні засоби в натюрморті.....	22
1.3. Аналіз живописних аналогів.....	27
РОЗДІЛ 2. ВИКОНАННЯ СЕРІЇ НАТЮРМОРТІВ «УКРАЇНСЬКИЙ ПОБУТ».....	37
2.1. Концепція створення серії декоративних натюрмортів «Український побут».....	37
2.2. Техніка створення серії декоративних натюрмортів «Український побут».....	41
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Багато століть, із самого початку визначення українців як нації, наш народ формував в лоні унікального менталітету, світобачення та традицій особливий уклад повсякденного життя. Відображення традиції цього укладу в усі часи бачимо в елементах народної творчості і, здавалося б, цілком звичних предметах повсякдення: вишитих візерунками рушниках, гілках казкових квітів, намальованих яскравими барвами в інтер'єрах традиційних хат, вирізьблених на дерев'яних меблях ажурних розетках та візерунках, білих павутинках мережєвих витинанок, що прикрашають балки та віконні шибки, у теплому кольорі гончарного посуду, обпаленого у гарячому полум'ї чийогось родинного вогнища, та інших побутових дрібничках, кожна із яких має власну неповторну історію.

Значення та народна популярність і затребуваність різних предметів побуту та способів і видів їх декорування змінювалась та коливалась протягом історії під впливом різноманітних факторів, та все ж у всі часи українські предмети щоденного вжитку були безцінним джерелом інформації для дослідників найрізноманітніших галузей науки: істориків, культурознавців, етнографів, антропологів та етнопсихологів, що обрали своєю діяльністю вивчення української культури. Не менш важливою творчою базою та невичерпним джерелом натхнення стала затишна естетика українського побуту для багатьох митців. Будучи фоновим середовищем для діючих персонажів на полотнах побутового жанру чи театральних постановках, або й «головним героєм» у творах натюрмортного жанру, елементи традиційного українського побуту та інтер'єру завжди успішно створювали відповідну за змістом та атмосферою обстановку, що художньою рамкою обрамляє головну мету та сенс художнього твору, стає підмогою вираження ідеї, яку через образи предметів чи персонажів митець намагається донести до глядача.

Актуальність даної роботи полягає у необхідності звертати і підтримувати інтерес сучасних українців до культурної та матеріальної спадщини своєї нації, цікавість і повагу до традиційного побуту минулих років в історичному та культурному аспектах; у морально та психологічно непростий для кожної окремої людини час, звертатися до емоційного інтелекту через художні засоби та образи з метою навіювання сприятливого ментального переживання.

Реалізація композиційного та кольорового рішення натюрмортів буде виконана з урахуванням культурних та історичних даних про побут українців та підпорядкована концептуальному рішенню: «весняний ранок», «літній день» та «зимова ніч». Предметне наповнення композицій буде містити традиційні елементи, що мають відношення до календарно-обрядових подій трьох сезонів року: фігурки жайворонків та первоцвіти у композиції «Весняний ранок»; яблука, літні трави та квіткові елементи в композиції «Літній день»; запалені свічки, солом'яний дідух, витинанки у формі різдвяної зірки у натюрморті «Зимова ніч», тощо. Кольорову гаму робіт буде вибрано з урахуванням відтінку та інтенсивності світлотіньових відношень у певний час доби, що покликано створити різну, та все ж однаково заспокійливу затишну атмосферу.

Мета бакалаврської роботи – розробити і виконати серію декоративних творів акрилового живопису натюрмортного жанру на тему «Український побут», спираючись на предметні зразки культурно-історичної спадщини українського народу.

Досягнення мети, поставленої в рамках бакалаврської роботи передбачає поетапне виконання наступних завдань:

1. Вивчення історії розвитку натюрмортного жанру з метою вибору вдалого композиційного та стильового рішення майбутніх робіт;
2. Розгляд та вивчення предметів та специфіки українського побуту в історичному аспекті;

3. Добір та аналіз робіт-аналогів за темою бакалаврської роботи з метою визначення можливостей стильового, композиційного та колоритового рішень практичної частини бакалаврської роботи;

4. Виконання пошукових ескізів предметної композиції та способу стилізації зображуваних об'єктів;

5. Виконання пошукових ескізів кольорового рішення натюрмортів, вдалого для передачі загального настрою робіт; добір відповідної живописної техніки, що підходить під специфіку акрилового живопису та передання художніх засобів натюрмортів.

Практична частина бакалаврської роботи являє собою серію живописних декоративних натюрмортів на тему «Український побут» у кількості трьох робіт. Виконані натюрморти можуть стати як виставковим матеріалом художньої галереї або музейного закладу, бути використаними в якості прикраси інтер'єру оселі, культурної установи або тематичного закладу, до концепції якого підходить тематика натюрмортів.

ВИСНОВКИ

Виконання бакалаврської роботи мало на меті розробку і виконання серії декоративних творів акрилового живопису натюрмортного жанру на тему «Український побут», спираючись на предметні зразки культурно-історичної спадщини українського народу.

Досягнення мети, поставленої в рамках бакалаврської роботи було досягнуто шляхом поетапного виконання наступних завдань: вивчення історії розвитку натюрмортного жанру з метою вибору вдалого композиційного та стильового рішення майбутніх робіт, розгляд та вивчення предметів та специфіки українського побуту в історичному аспекті, добір та аналіз робіт-аналогів за темою бакалаврської роботи з метою визначення можливостей стильового, композиційного та колоритового рішень практичної частини

бакалаврської роботи, виконання пошукових ескізів предметної композиції та способу стилізації зображуваних об'єктів, виконання пошукових ескізів кольорового рішення натюрмортів, вдалого для передачі загального настрою робіт, добір вдалої живописної техніки, підходящої під специфіку акрилового живопису та передання художніх засобів натюрмортів.

В якості практичної частини бакалаврської роботи було виконано серію живописних натюрмортів «Український побут». Виконана робота покликана популяризувати українське мистецтво та стимулювати цікавість до історії, культури і традиційного побуту українців серед сучасного суспільства, а також бути прикрасою тематичного інтер'єру в етнічному стилі. Виконані натюрморти можуть стати як виставковим матеріалом художньої галереї або музейного закладу, так і бути використаними в якості прикраси інтер'єру оселі, культурної установи або тематичного закладу, до концепції якого підходить тематика натюрмортів.

Остаточо підсумовуючи, можна стверджувати, що попередньо поставлені завдання в рамках бакалаврської роботи є успішно реалізованими.

